

25th ISC DEKADE UKLJUČENJA ROMA

Podgorica, 26.09.2013.god.

Poštovane dame i gospodo,

Vaše ekselencije,

Uvaženi predstavnici vlada država učesnica, međunarodnih organizacija, nevladinih organizacija, medija.

Posebno mi je zadovoljstvo i čast što vas sve mogu najsrdačnije pozdraviti u svoje lično ime i u ime Vlade Crne Gore, Države koja u narednom jednogodišnjem periodu predsjedava ovako značajnom inicijativom kakva je „Dekada uključenja Roma 2005-2015“.

Pored iskrene dobrodošlice u Crnu Goru i želje za uspješan rad, dozvolitete mi da, sa nekoliko osnovnih napomena, predstavim državu u kojoj se nalazite i njen odnos prema današnjoj tematici.

U istorijskom smislu, Crna Gora se razvijala na razmeđu dvaju svijetova, na periferiji i pod uticajem velikih carstava i država. Na ovom prostoru su se ukrštale i velike monoteističke religije i crkve: rimokatolička, pravoslavna i islam. U kulturološkom smislu, to je bio prostor na kojem su se susretali istok i zapad, Mediteran i zaleđe, te su u tom smislu različiti civilizacijski slojevi tokom vremena oblikovali kompleksnu i raznovrsnu baštinu na koju se oslanja savremena Crna Gora.

U godinama raspada jugoslovenske federacije, kada su etnički inspirisani ratovi dostizali kulminaciju u našem neposrednom okruženju, Crna Gora je uspjela da sačuva svoj unutrašnji mir i multietnički suživot. Ne samo da se uspjelo u očuvanju unutrašnjeg mira, nego je Crna Gora u ovim teškim vremenima otvorila širom svoja vrata i postala utočištem

kolonama izbjeglih i raseljenih lica. U jednom momentu, izbjeglička i raseljenička populacija se približila jednoj četvrtini ukupnog stanovništva Crne Gore.

U protekloj dekadi Crna Gora je postigla vidan napredak u razvoju i izgradnji stabilnog zakonodavnog okvira i institucionalnog sistema za ostvarivanje, zaštitu i unapređenje ljudskih prava i sloboda. Nakon obnovljene nezavisnosti 21. maja 2006, proces izgradnje države podrazumijevao je sveobuhvatni program zakonodavnih reformi i razvijanja institucija koji je pratio proces punog suvereniteta i približavanja zemlje evro-atlanskim integracijama. Kao rezultat i, između ostalog, potvrda ostvarenog napretka u uspostavljanju vladavine prava, poštovanju temeljnih prava i političkih kriterijuma za članstvo, Crna Gora je 29. juna 2012. otpočela pregovarački proces za punopravno članstvo u EU. Pregovarački proces će, kroz usaglašavanje pravne tekovine, primjenu normativnog okvira i redovan monitoring prakse poštovanja ljudskih prava i sloboda, voditi daljem napretku u primjeni zahtijevanih standarda Evropske Unije i Ujedinjenih Nacija. Još jedna potvrda i podstrek našim naporima ka izgradnji modernog multietničkog društva je članstvo Crne Gore u Savjetu za ljudska prava UN, od 1. januara 2013. godine.

Ljudska prava i slobode u Crnoj Gori garantovani su Ustavom Crne Gore, brojnim potvrđenim međunarodnim ugovorima, kao i nacionalnim propisima koji su na snazi u Crnoj Gori. Ustav Crne Gore garantuje multietnički sklad, štiti osnovna načela ljudskih prava i sloboda, i garantuje zaštitu političkih, ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava. Ustav garantuje i zaštitu seta posebnih manjinskih prava.

Posebno ističem da je najveća tekovina nezavisnosti Crne Gore međuetnički sklad sa trendom unapređenja inkluzivnosti manjinske populacije, usvajanje i poštovanje standarda iz korpusa ljudskih prava, kao i nastavak slobodnih, demokratskih izbora i unapređenje rada i podrške aktivistima za ljudska prava.

Ove napretke ostvarili smo i pored činjenice da se Crna Gora kao i ostali dio Evrope od 2009. suočava za izazovima usporenog ekonomskog rasta. Velikim naporima Vlade očuvali smo makrostabilnost i uspjeli obezbjediti dinamiku realizacije značajnih i započetih projekata iz oblasti zaštite ljudskih prava.

Za razliku od drugih manjinskih naroda i manjinskih nacionalnih zajednica, koji su uključeni u savremene tokove crnogorskog društva, Romi su najugroženija manjinska nacionalna zajednica u Crnoj Gori, naročito imajući u vidu poznata ratna dešavanja na Kosovu i dolazak značajnog broja raseljenih lica romske i egipćanske populacije. Na taj način ukupna socio-ekonomska situacija ove populacije se dodatno pogoršala.

Sistematski odgovor Vlade Crne Gore problemima romske populacije je počeo još poslije regionalne konferencije »Romi u proširenoj Evropi«, nakon čega je i Crna Gora prihvatila projekat »**Dekada romske inkluzije 2005-2015**«. Vlada Crne Gore je u januaru 2005. godine usvojila svoj Akcioni plan za implementaciju Dekade, sa težnjom da projektima iz oblasti obrazovanja, zapošljavanja, stanovanja i zdravstvene zaštite prekine začarani krug siromaštva i isključenosti Roma iz društvenog života Crne Gore. Vlada Crne Gore je krajem 2007. godine usvojila **Strategiju za poboljšanje položaja RAE populacije u Crnoj Gori 2008-2012**. S ciljem nastavka sistematskog djelovanja na planu socijalne integracije, u aprilu prošle godine Vlada je usvojila svoj novi strateški dokument za period 2012- 2016.

Strategija predstavlja skup konkretnih mjera i aktivnosti u četvorogodišnjem periodu, pravnog, političkog, ekonomskog, socijalnog, urbanističko-komunalnog, obrazovnog, zdravstvenog, kulturno-informativnog i svakog drugog neophodnog karaktera. Strategijom, koja je u skladu sa smjernicama nacionalnih strategija za Rome EU 2020, su definisani nosioci aktivnosti, rokovi i finansijski troškovi, kao i način praćenja realizacije projekata i obaveza jednogodišnjeg informisanja Vlade Crne Gore.

Do sada preduzete mjere i aktivnosti u cilju unaprijeđenja položaja Roma i Egipćana rezultirale su veoma značajnim i vidnim, ali ne i posve dovoljnim, pozitivnim promjenama. Iako su postignuti određeni rezultati u primjeni Akcionog plana Dekade Romske inkluzije u Crnoj Gori i Strategija za poboljšanje položaja Roma i Egipćana, očekivani pomaci u pogledu poboljšanja ukupnog položaja romske i egipćanske zajednice kao kolektiviteta su još uvijek nedovoljni. Za promjenu ovakvog stanja, odnosno unaprijeđivanje položaja Roma i Egipćana, kao i potpune uključenosti u društveni, ekonomski, kulturni i politički život potrebno je dosljedno sprovođenje definisanih sistemskih rješenja ali i uključenost i doprinos svih aktera.

Ostvarivanje osnovnih ljudskih prava i ukupno poboljšanje položaja Roma i Egipćana ima i višestruke koristi za ukupno crnogorsko društvo. Uravnotežen ekonomski i socijalni razvoj, dodatni su stimulans za težnju Crne Gore kao multietničke demokratske države ka širim integrativnim procesima.

Na kraju, još jednom želim da prenesem punu podršku inicijativi „Dekada uključenja Roma“, kao i dalju posvećenost Vlade Crne Gore na planu sprovođenja politika romske inkluzije.

HVALA!